Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 238 (3542) 1941 оной октябриин 9, четверг СЭН 15 МҮНГЭН

Адуу малдаа садхалан ба дулаан үбэлжэлгэ бэлэдхэе

Үбэлэй хүйтэн болбол үдэр ерэнэ бүри улам ойротожол байна. Үнэр малаа үбэлэйнь байрада оруулжа, үбһэ тэжээл эдюулжэ эхилхэ саг хүртэр оройдоо нэгэ һара тухай саг үлэбэ. Ушар иимэһээ колхозууд хамтынгаа адуу малые үбһэ тэжээлээр ба дулаан байраар хангаха тушаа эрид шууд хэмжээ мэнэ гэһээр абаха ушартай.

Дайнай үеын оршом байдалда үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй асуудал тусхай шухала болгон табигдана. Манай фермэнүүд болбол алдарта Улаан Армиядэ малажалай продуктнуудаар ба түүхэй эд хэрэгсэлээр хүсэд хангажа байхын тулада, бухы малаа тобир тарганаар ондо оруулха ёётой. Энэ зорилгые зүбөөр ойлгоһон түрүү колхозууд нилээд ехэ хүдэлмэри бүтээһэн ба бүтээжэшье байнад.

Түбхын түрүүндэ адуу малаа үбһэ тэжээлээр дутамагүйгөөр хангаха хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй дүй-дүршэл дээрэһээ харахада: хаана үбһэ тэжээл элбэг өхэр бэлэдхэгдэнэ байнаб, тэндэ үхы мальнь тарган һайнаар онго орожо, хэдэн мянган тухэригэй нэмэлтэ олзо үгэһэн байха юм.

Энэ жэлдэ нилээд олон колхозуудай фермэнүүд үбһэ тэжээлээр үсэд хангагданхай. Кяхтын аймагай 22 артель үбһэ сабшаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн тэрэнэлэн Бичурын, Иволгын, Баргажанай ба бусад аймагуудай олэ-хэдэн артельнүүд үбһэ сабшаха ба силос дараха түсэбүүдээ гэжээ уни гүйсэдхөө.

Гэхэ зуурда, зарим аймагуудта тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө гүйсэдлөөгүй байһан аад, үбһэ соломоёо үрихэ гү, али тутааха ушарнуудтэнэ. Селентын аймагай, Карл Марксын нэрэмжэтэ артельдэ нилээд ехэ үбһэниинь үжэһэн байна. Иволгын аймагай зарим колхозууд болбол соомоһон үбһээ ханшаалаагүй байһанайнь гэмээр тэрэнь адуу малнуудта эдигдэн үригдэжэ байна. Иимэ һалаан любшо байдал саашадаа яабашье тэсэшэгүй. Малай үбһэ тэжээл үриһэн ба гутаһан зэмэтэ нюурнуудые дайнай үеын хуулиин ёёһоор хэһээхэ ёёргэтэй.

Будуун тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ соломо ба мякина ехэшэг нуури эзэлхэ байһаниинь, эли. Нилээд ехэ тарган комбайнаар хуяагдаа. Мүнөө таряа сохилго түлэг ябуулагдажа байна. Тиимэлээ таряалан дээрэхи бухы соломо ба мякиные хүсэд һайнаар суглуулха ба сомохо шухала.

Артелиин правлени ба фермые даагша бүхэн өөһэдтөө биш байнан бухы тэжээлэй тооеынь нарнар бүридхэхэ, һайнаар хадагалха, гамтайгаар гаргашалхэ, нарин шанга сахюул табиха гэһэн эрилтые заабол дүүргэхэ уялгатай.

Адуу малаа атар тарганаар онго оруулха, ерэхэ үбэл абтаха шэнэ түлшүүдые хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тулада дулаан ба һаруул һайн байра байдал түлеэрхэ хэрэгтэй. 1941 ондо хэгдэлэ зоотехническэ барилгын түсэбые хаһа саг соонь дүүргэхэ тушаа хэмжээ абажа, тарганай удэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн хүнэлмэриин ба унаагай хүсые малай шэнэ байрда бариха ба хуушануудые заһабарилха ажалда нары табихыень колхозуудай хүнэлбэрилэгшэдһөө эригдэнэ.

Зоотехническэ барилгые шамдуулхын тулада түргэн аргаар, сэрэгэй гуримаар худэлмэрилхэ хэрэгтэй. Барилгын худэлмэрине түргэн аргаар ябуулһан Баргажанай, Зэдын, Кабанскын аймагууд шэнэ барилгын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн тэрэнэлэн Бичурын, Иволгын, Баргажанай ба бусад аймагуудай олэ-хэдэн артельнүүд үбһэ сабшаха ба силос дараха түсэбүүдээ гэжээ уни гүйсэдхөө.

Гэхэ зуурда, зарим аймагуудта тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө гүйсэдлөөгүй байһан аад, үбһэ соломоёо үрихэ гү, али тутааха ушарнуудтэнэ. Селентын аймагай, Карл Марксын нэрэмжэтэ артельдэ нилээд ехэ үбһэниинь үжэһэн байна. Иволгын аймагай зарим колхозуудбол

АГУУЕХЭ СТАЛИНСКА ВАХТАДА

Түрүү колхозууд гүрэндөө тушааха уялгануудаа дүүргэбэ

ВКП(б)-гэй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр Леликов манай редакциин хүдэлмэришэнтэй телефоноор хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлэбэ:

Манай Кяхтын аймагай колхозууд болбол Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозойхидой урлае бүхы фермэнүүд, газартаряалангай бригадануудба бусад ажалай һалбаринуудыг дээгүүр хэлсэжэ, тон хүндэтэйгөөр хүлеэбэ. Тэдэнэр агууехэ Сталинска вахтада жагсажа, өөһэдынгөө абаһан уялгануудые дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнад.

Колхознигууд ба колхозницануд үбгэн залуугүй, ажалай фронт дээрэ үйлэдбэриин бүтээсын үндэр жэшээнүүдые туйлажа, эсэгэ ороноо хамгаалха советскэ арадай агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ баатарлигаар дайлалдажа байгаа Улаан Армидаа туһалхые хүсэнэ.

Мүнөө манай аймагай түрүү колхозууд натуроплатын ба таряанай тушаалга дүүргэжэ байна. Жэшээлбэл, Большелукска сомоной, Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо бүхы хүдөө ажахын хүдэлмэреэр түрүүлжэ ябана. Энэ колхоз таряанай сохилгые дүүргээд, натуроплата ба таряа тушааха уялгаяа сүм дүүргэбэ. Тэрэшэлэн, Тамирска сомоной „Путь Октября“ колхоз натуроплата ба таряанай уялгата тушаалгаар 5000 гаран центнер тушаажа жэлэйнгээ түсэбые 100 процент гүйсэдхөөд мүнөө 400 центнер ороохо натуроплатын аванс болгон тушааба. Мүн тэрэшэлэн, Шараголой сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ ба Кударын сомоной „Красное Знамя“ колхозууд таряанай тушаалга ба натуроплатаяа сүм оруулба. Гадна, Сталинай нэрэмжэтэ, „Баян Булаг“ ба „Комбайн“ колхозууд Октябриин 12 хүртэр таряанайгаа сохилго ба тушаалгые дүүргэхын тулада бүхы хүсэеэ табяад, хүдэлмэреэ үдэр һүнигүй ябуулна.

Овощь ба картофель тушааха уялгата бэлэдхэлые октябриин 10 болтор бүгэдэ колхозууд дүүргэхэнь.

Мүн Кяхтын аймагай колхозууд болбол 1941 ондо малай тэжээлээр гүйсэд хангагдаһан болобошье, малай дулаан байра түхеэрхэ тушаа дутуунууд бии. Мүнөө колхоз бүхэн малай үбэлжэлгын бэлэдхэлые эхилхэ, адуу малаа дулаан байра ба үбһэ тэжээлээр хангаха асуудал—аймагай партийна ба советскэ организацинуудай мүнөөдэрэй онсо зорилго болоно.

„Комсомолец“ артелиин түрүүшүүл

«Кооператор-Комсомолец» гэжэ үйлэдбэриин артелиин хүдэлмэришэн комсомолка Елена Грекова гэгшэ хүдэлмэридөө ехэ хандасатай, үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэдэг байна. Жэшээлхэлэ, сентябрь һарынгаа түсэбые 220 процент шанар һайнтайгаар дүүргэжэ гараба. Мэнэ һая нүхэр Грекова ВКП(б)-гэй членэй кандидаата абтаа.

Мүн артелиин сабхи оёгшо нүхэр Ахмаров үнгэрэгшэ һарынгаа түсэбые 162 процент дүүргээ. Тэрэшэлэн нүхэр Ломухина гэгшэ сентябрь һарын түсэбые 131 процент шанар һайнтайгаар дүүргэһэн байна.

Оёдолшоной цехэй эрхилэгшэ Мария Гутерман хүдэлмэреэ эмхитэйгээр табижа, сентябрь һарынгаа түсэбые 182,9 процент дүүргэбэ. Нүхэр Гутерман үдэрэй эдеэлэгшын забһарта хүдэлмэришэдэй дунда газетэ уншаха зэргээр нинтын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хабаадалсана.

Энэ артелиин хүдэлмэришэд Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, Октябриин Агууехэ революциин XXIV жэлэй ойдо зорюулан үндэр бүтээсэнүүдые харуулха гэжэ унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилжэ байна.

Обусинский.

Жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ

Иволгын аймагай тоһоной заводой коллектив һүүлэй хоёр гурбан һарануудай туршада нилээдгүй ехэ амжалтануудые туйлаһан байна.

Энэ заводой коллектив дайнай эхилхэһээ урда тээ һарынгаа түсэбые арайхан гэжэ дүүргэдэг байһанаа мүнөө саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Тус завод хадаа тоһо үйлэдбэрилгынгөө жэлэй түсэбые сентябриин 10-да 105 процент гүйсэдхөө. Гадна, завод болбол урдань гансал тоһо үйлэдбэрилдэг байһан аад, мүнөө брынзэ хэдэг болоһон байна.

Халаан соогоо 12 гектар

Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ хүдөөажахын артелиин членүүдэй Сталинска вахтада жагсахые уряалһан бэшэгые Оронгын МТС-эй тракторна бригада суглаан дээрээ үргэнөөр зүбшэн хэлсээд һайшааһан байна.

4-дүгөөр тракторна бригадын трактористка нүхэр Бадмаханда Дымбрылова гэгшэ тэрэ үдэрһөө хойшо хайшан гэжэ хүдэлмэрилөө һаа үндэр бүтээсэнүүдые харуул а юм ааб гэжэ үдэр-һүни илгадгүй һанажа бодожо ябадаг байгаа.

Октябрь һарын 2-ой үглөөгүүр Оронгын колхозуудай үргэн ехэ таряалан дээгүүр нүхэр Бадмаханда Дымбрыловагай тракторай абяан соносогдобо. Трактористка Дымбрылова энэ үдэр өөрынгөө халааанда 5,7 га хахалха нормотой байһан аад, 12,6 га намарай пар хахалба. Энэ үзэгдөөгүй ехэ амжалта болбол нүхэр Дымбрыловагай ажал хүдэлмэридөө айхабтар хандасатай, оролдосотойгоор хандаһан дээрэһээ туйлагдаа.

Иимэ гайхамшаг илалтануд хадаа хүн дүрсэеэ гээһэн шуһаша гитлеризмые тэһэ биса сохилгодо туһалхын тулада нэгэн хатуу сохилто болоно.

Үнэн сэхэ колхознигуудай оролдолго

Зэдын аймагай, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз түнхэнэйхиэй уряагаар агууехэ Сталинска вахтада жагсажа, ажалайнгаа даабариие гурба-дүрбэ дахин дүүргэнэ.

Залуу комсомолка Пагма Ванданова үдэрэйнгөө нормые 300 процент дүүргэгэг болоһон ба тэрэнэй жэшээгээр залуу колхознигууд нүхэд Нюра Хасанова, Рошадэ Фоткулина, Халикова, Эрдынеева гэгшэд үдэр бүридэ да баринуудаа 200-250 процент хүртэр һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Стахановецуудай ба уларнигуудай гайхамшагта зэргэнүүд үдэр ерэхэ бүри олошорно. Мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 70 гаран түрүүшүүл-стахановецууд ба ударни ууд тоологдоно. Эрхимүүлэй дунда 70 наһатай үбгэн Жамбалов, 72 наһатай Комаров, бригадир Ванданов ба бусад хадаа ажалай үндэр бүтээсэнүүдые харуулдаг үнэн сэхэ колхознигууд олон байна.

Ц. Дамбиев.

Гурбанзуушад

13-дугаар замай службын дистанциин хүдэлмэришэд үдэр бүхэндэ үндэр бүтээсэнүүдые туйлажа. Тэдэнэй дунда хоёрзуушан олошоржо байна. Олонхи стахановецууд гурбанзуушанай хүндэтэ зэргэдэ жагсахын тулада эршэмтэйгээр ажалай фронт дээрэ унаһан малгайгаа абангүй хүдэлмэрилнэ.

Түмэршэ дархашуулай цех болбол сентябрь һарынгаа түсэбые шанар һайнтайгаар 250 процент дүүргэжэ гараба. Энэ цехэй түмэршэ дархан стахановец нүхэр Максим Швидский ба балташа Ревтюк гэгшэд үдэртөө хошоод нормо үгэнэ

Слесарь нүхэр Мирон Лотинов гэгшэ үдэрэйнгөө нормые 300 процент хүртэр гүйсөөнэ. Тэрэшэлэн, слесарь Владимир Клемашевский үдэр бүхэндэ 200—250 процент хүргэнэ. Электросварщигай цехтэ түрүү ябагша эрхим стахановецууд олошоржо байна. Энэ цехэй электросварщик нүхэр Степан Чикишев гэгшэ сентябрь һарынгаа түсэбые 300 процент шанар һайнтайгаар гүйсөөжэ гараа.

Энэ цехүүдэй хүдэлмэришэд бүгэдөөрөө Сталинска вахтада эдибхитэйгээр жагсажа, Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсан, һүүлэй үедэ нимэ үндэр амжалтануудые харуулба.

Тэрээнһээ гадна, мүнөө агууехэ оронсо хамгаалгыг дайнай үедэ нэгэшье хэршэдһэн түмэрэй зүйл манай эхэ орондо ехэ шухала гэжэ бүгэдөөрөө мэдэнэ. Дайнай урда тээ хуушарһан частнуудаа гамгүйгөөр хаяжархёод, заводһоо гараһаар шэнэхэн частнуудые хэрэглэдэг байһан юм. Мүнөө дайнай эхилхэһээ хойшо хаядаһан частнуудаа сүлөө сагтаа суглуулжа, тэрээнээ зааһабарилан шэб шэнэ зандань оруулаад хэрэглэдэг байха юм.

А. Шадаев.

Хэнэй зориг Байгалай долгин шэнгиб,
Хэнэй шүрбэһэн Саянай нюрган шэнгиб,
Тэдэнэй эүгһөө баатар Улаан Армидаа
Тэдэнэй эүгһөө халуун мэндэмар хүргэеы!

Агууехэ антигитлеровскэ фронтые ямаршье хүсэн эбдэхэгүй

СТАЛИНО, октябриин 2. (ТАСС). Донбассай мянгаад горнягууд болбол СССР, Великобритани ба США-гэй түлөөлэгшэдэй Москвада болоһон конференциин хүдэлмэринүүдэй дүүрэһэн тухай коммюнике, нүхэр В М Молотовой ба г-н Гарриманай үгэнүүдые мүнөөдэр радиогоор шагнабэ. Ажалшад болбол агууехэ гурбан державын конференциин шиидхэбэринүүд тухай мэдээсэлые угаа ехэ хангалтатайгаар угтабад. Предприятинууд соогуур ниитын уншалгануд ба хөөрэлдөөнүүд болоо.

Шахта соо 40 жэл хүдэлмэрилһэн хуушанай горняк Митрофан Федорович Лиходедов хэлэнэ:

„Агууехэ демократическа гурбан ороной конференциин шиидхэбэри хадаа фашизмые хүсэд илаха илалтада Гитлерээр богоолшологдоһон бүхы арадуудай этигэлые бэхижүүлнэ. Гитлер болбол гүрэнүүдэй нимэ нэгэдэлтэй үшөөн ушараагүй. Теэд энэ хүсэн хатуужажал байна. Фашистска бузарые хэтэдээ үгы хэхэ хүсэн олдохо байха“.

Донбассай горнягууд конференциин шиидхэбэриие һайшаагаад, ажалай бүтээсые эсэшэ сусашагүйгөөр дээшэлүүлхэ ба дайсаниие бута сохихын тула фронтдо хэды шэнээн шулуун нүүрһэн эригдэнэб, тэды шэнээн үгэхэ гэжэ бэеэ уялгалнад.

Дайсаниие дараха хүсэнтүгэс союз

Улан-Удын хилээмэнэй нэгэдэхи номерой заводой коллектив болбол СССР, Великобритани ба США-гэй түлөөлэгшэдэй конференциин хүдэлмэрэ дүүргэһэн тухайда газетын мэдээсэлые угаа ехэ баяртайгаар угтаба. Дэлхэй дээрэ эгээн демократическа гурбан агууехэ гүрэн хадаа шуһаша муухай гитлеровскэ алууршадай шайкые тэһэ биса сохижо, газар дэлхэйн хүрьһэн дээрэһээ хюһажа һалгаха туша нэгэн һаналтай шиидхэбэри гаргаһаень хүдэлмэришэн бүхэн үнэн зүрхэнһөө һайшаана.

Заводой директор нүхэр Новолоцкая гэгшэ московско конференциин хүдэлмэреэ бүтэмжэтэй һайнаар дүүргэһэн тухайда мэдээсэхэ зуураа иигэжэ хэлэбэ:

—Мүнөө дайсаниие дараха гэһэн зориготой хүсэнтүгэс союз болбол улам бүхэжэжэ байна. Манай тыл ба фронт таһаршагүй холбоотой, тиимэһээ Улаан Армиин боецүүдтэ али болохо туһаламжа үзүүлхэ, өөһэдынгөө хүдэлмэриие сэрэгэй гуримаар ябуулха ёһотойбди.

Энээнэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ эхилээ. Хилээмэнэй заводой парторг нүхэр Буркут угаа патриотическа халуун хурсэ үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Нүхэр Буркудай удаа заводой лаборантка Маркова, хуушанай хүдэлмэришэн Захар Брянский, хүдэлмэришэн Кармоновская ба бусад үгэ хэлэжэ, шуһаша Гитлерэй бандада эсэргүү энэ хүсэнтүгэс союзай ниитын хэлжээ-ябуулганууд угаа ехээр һайшаан, дайсаниие дарахын түлөө баранлаа һайнаар ажаллахыень бүхы коллективээ уряалба.

Халуун баяраар угтаба

Занятиин дүүрхэтэй хамта Гүрэнэй типографиин переплетно цех соо хүн зон олоороо сугларшаба. Удалгүй, типографиин фабрично-заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Трубачеев митинг нээһэн дээрэ тоолоод, парткомой секретариин орологшо нүхэр Самаринда үгэ үгэбэ.

Нүхэр Самарин болбол агууехэ гурбан державын—СССР, Великобритани ба США-гэй түлөөлэгшэдэй конференциин хүдэлмэриин амжалтатайгаар түгэсэһэн тухай хэлэбэ.

Тэрэнэй удаа нүхэр Егоров үгэ абажа хэлэбэ: Агууехэ гурбан державын конференци болбол бүхэ дэлхэй дээрэ соносогдожо, хүн түрэлтэнэй мяха шуһанда шуналаһан фашистнарай мухар һүлдысь дараха мүн. Манай СССР болбол хүсэн дээрээ хүсэ нэмэжэ, галзуу дайсан гитлеризмые дары сагтаа дэлхэйн хүрьһөөһөө хуулэн хаяха.

Манай типографиин хүдэлмэришэн бүхэн Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөе улам саашань эршэтэйгээр ябуулжа, бодото хэрэг дээрэнь харуулхабди гэжэ үгэсэ дүүргэбэ.

Тэрэшэлэн, дагуулан хэлэгшэ нүхэд олон байба. Энэ митинг болбол ехэ халуунаар үнгэрбэ.

ТАСС-эй БУРУУШААЛ

Баруун-хойто Ирание советскэ Армениитэй нэгэдүүлхые Советскэ Союз эриһэн ба энэ эрилтые английска генерал Уэйвелл гэгшэ һайшаагаа гэһэн мэдээсэлые Берлинэй ба Римэй радионууд тараана.

Энэнь худал хуурмаг ба провокационно мэдээсэл гээшэ гэжэ ТАСС буруушаахаар найдамжалаа даба.

Югославиин правительствын дэргэдэ һууха СССР-эй посланник нүхэр Богомолов король Петрто этигүүлэмжын грамота барюулба

ЛОНДОН, октябриин 6. (ТАСС). Югославиин правительствын дэргэдэ һууха СССР-эй посланник болбол югославска король Петрто этигүүлэмжын грамота барюулба.

Германска хэблэл юу мэдэрхэ баатай болооб

СТАМБУЛ, октябриин 3. (ТАСС) Зүүн фронт дээрэ туйлай ехэ гээлтэ хэһэнээ зүбтүүлхэ аргаяа бэдэржэ германска хэблэл болбол заримдаа өөрын эрхэгүйгөөр һонин мэдэрэлгэнүүдые хэнэ. Германска газетэнүүдтэ бэрхэшээлнүүдэй ургажа байһаниие шалтаг барилгань олошоржо байна. „Манай дабшалта болбол гансахан лэ ябган сэрэгэй саг дээрээ ерэхэдэнь амжалтатай болодог юм“—гэжэ «Кельнише Цейтунг» газетын сэрэгэй корреспондент бэшэнэ. Дайсанай сухарихадаа хэһэн бусад һандаргалтануудые хэлэнгүйгөөр, гансахан ута холо газарта, һандаргадаһан аад аюулгүй боложо шадаагүй харгынуудые абахада, энэ болбол ябган сэрэгэй дабшалтада да дайнай ябасада тон ехээр һаад боломто хэнэ. Һалхинда, бороотой нойтондо окоп соо хэбтэхэ, дайсанай зүгһөө таһаралтагүйгөөр буудагдаха, тэдэнэй атакада түргэ түргэн дайрагдаха ябадал болбол гансахан лэ саг үргэлжэ бээ зэһэн шанга барижа байхые эриллэ болгохоһоо гадна, унтаха нойрһооншье арсахые эриллэ болгон табина. Дайсан болбол бэхижэжэ ба газар нютагые һайнаар хэрэглэжэ шададаг байна“.

Олон фашистска газетэнүүд Улаан Армиин зэбсэглэлгын ба техникын үндэр хэмжээтэйе мэдэрхэ баатай болоо. «Улаан Армиин гээшэ түүхэ дотор үшөө үзэгдөөгүй түгэс зэбсэгтэ баатар мүн», —гэжэ «Фелькишер Беобахтер» бэшэнэ. «Моторизованно советскэ колоннонууд гээшэ хододоо шэнэ шэнэ толгойнуудые ургуулан гаргажа байдаг гидрэ гэдэг олон толгойто могой шэнгеэр харагдана»,—гэжэ газетэ бэшэнэ.

«Газар нютаг ба шухала городуудай эзэлэгдэлгые шиидхэхы шанарта нүхэсэл гээшэ гэжэ тооложо болохогүй, ушар юуб гэхэдэ, гансахан барагдашагүй хүнэй резервдэ бэшэ, мүн дээдэ хэмжээнэй моторизацида ба артиллерийскэ зэбсэглэлгэдэ түшэглэһэн советскэ сэрэгэй хүсэн үгыхэгдээгүй»,—гэжэ «Кельнише Цейтунг» газетэ мэдэрһэн байна.

Советскэ солдат болбол гансахан үсэд нэтэрүүгээр тэмсэн бэшэ, харин, хэлэшэгүй хатуушангаар тэмсэнэ гэжэ „Кельнише Цейтунг“ газетын обозреватель мэдүүлбэ. „Советскэ солдат болбол фанатична зүрхэтэй, хододоо эр дэб арга мэхэ, оншо гохо гаргадаг, тэдэнүүдыень уридшалан юрдөө мэдэжэ болохогүй юм“,—гэжэ «Фелькишер беобахтер» газетэ мэдэрнэ.

Ленинградай хажууда Улаан Армиин үсэд шангаар эсэргүүцэһэн ябадал немецүүдтэ ехэ хүндөөр һанагдадаг болоһон хэбэртэй. «Националь цейтунг» гэдэг эссенскэ газетын корреспондентын үгөөр хадаа немецүүд болбол «урдань ямаршье дайнда үзөөгүйгөө эндэ, Ленинградай хажууда, үзэжэ, нервээ хүдэлгэ муудуулаабди»,—гэжэ мэдээсэлэ соогоо мэдэрхэ баатай болоһон байна.

«Фелькишер беобахтер» газетын сэрэгэй корреспондент болбол «Эндэхи дайн һүүлэй хоёр жэлэй бидэнэй үзэһэндэ орходоо эли бодо илгаатай байна»,—гэжэ сентябриин 23-да ленинградска фронтһоо бэшэбэ. Эдэ байлдааануудта бидэнэй үзэһэн харагаан юумэнүүдэй ухаандамнай үни удаан үлэхэ байха. Ленинградай хажууда байһан бидэ бүгэдэ энээниие нюдөөрөө хаража, бэеэрээ үзэжэ байнабди».

«Заримдаа энэ дабаан магадаа һүүлшынхинь ха, энээнэйл саадтэ зориһоноо харахамнай гэжэ һанагдаха юм, заримдаа Ленинградые харахагүйнай ха гэжэ һанагдаха юм“,—гэһэн уйлхартай бодолго оролгые корреспондент болбол дурата дурагүй мэдэрнэ. Хажуудань окоп соо зэргэлдэ хэбтэһэн солдат энэ һанаһан һаналданаа харюу үгэһэн юм шэнги: «Эдэ больше вигүүд гээшэ айхабтар үсэд нэтэрүү хүнүүд байна. Эдэнэр өөһэдынгөө позициие бата бүхөөр барина“,—гээд дуугарна.

ЧЕХОСЛОВАЦКА АРАДТА ЧЕХОСЛОВАЦКА ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХАНДАЛГА

ЛОНДОН, октябриин 4. (ТАСС). Чехословацка правительство болбол чехословацка арадта радиогоор дамжуулагдаһан хандалгые октябриин 3-да тунхаглаа гэжэ Рейтер агентство дамжуулна. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ: бүхы чехословагууд болбол зэрлиг муухайгаар саазалагдаһан солдат, хүдэлмэришэн, ремесленнигүүд, таряашан ба интеллигентнүүдэйнгээ үхээр дээрэ ошожо таниие алаһанайнь түлөө үһөөгөө абахабди, бүримүһэн илаха хүртэр германска даралагшадта эсэргүү тэмсэлые ябуулхабди гэжэ ама таригаа үгэнэ гээд, арадай һанал бодолые элишэлжэ правительство мэдүүлнэ. Правительство болбол германска түрмэдэ ба концентрационно лагерьта хэдэн һарын саада тээ хаягдаһан аад, һүүлэй үедэ болоһон хэрэгтэ хабаадалсажа шадахагүй байһан тиимэ хүнүүдые гитлеровскэ алууршадай саазалһан ябадалда болбосоронгидэлхэйн энхаралые хандуулна. Гитлеровецүүд болбол барюуһандаа байһан зэмэгүй хүнүүдые алажа, шуһата муухай хэрэг үйлэдэнэ. Германиин үйлэдэһэн энэ бузар хэрэгые мартахагүй ябадал болбол дэлхэйн бүхы олон арадаа арюун уялга мүн.

Чехословацка правительство болбол эрхэ сүлөөтэ Чехословакиягүйгөөр сүлөөтэ Европа байхагүй юм, шэнэ эб найрамдалай гурим гээшэ Германи тушаа хатуу хэһэлтын шиидхэбэри гаргаһан ба хуулиин үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаха ёһотой гэжэ бүхы дэлхэйдэ һануулха ябадал гэшэ гансахан өөрынгөө уялга гэхээ барахагүй, харин арадай зоболоо то эсэргүүсэлтээр олгогдоһон өөрымнай эрхэ гэжэ тоолоно гэжэ саашадаа хандалга соонь хэлэгдэнэ байна.

Англо-советскэ һанал нэгэдэлэй ехэ демонстрациие Лондондо болобо

ЛОНДОН, октябриин 6. (ТАСС). Мэр Сент-Панкраса Ивэнс гэгшын толгойлдог англо-советскэ комитедээр эмхилхэгдэһэн Лондоной ехэнүүд районуудай нэгэн — Сент Панкраста октябриин 5-да англо-советскэ һанал нэгэдэлэй демонстраци болоо. Демонстрацида нютагай оборонын отрядууд, союзнигуудай Лондондо байгаа сэрэгүүдэй частнууд, авиационно һургуулинуудай һурагшад, профсоюзна организацинуудай түлөөлэгшэд, норвежскэ морягууд, чехүүд, голландецууд, Судетскэ областьһоо тэрьедэн гарагшад, австриецууд ба полягууд хабаадалсаба.

Мэр Сент-Панкраса гэгшэ демонстрациие амаршалба. Советскэ Союзда англійска, тэрэшэлэн австрийска ба чешскэ Англида байгаа организацинуудай, англійска информациин министр Брэкенэй ба сутта уранзохёолшо Герберт Уэльсэй амаршалганууд уншагдаһан байгаа. Тэрэшэлэн парламентын член лейборист Доббн үгэ хэлэбэ. Митинг дээрээ англійска ба советскэ Улаан крестын ашаг тусда зөөри суглуулга болобо. Үдэшэлэн нютагай театр соо советска ба англійска хүгжэмэй концерт болобо.

Харюусалгата редактор
Д. ДАМДИНОВ.

Таряа сохилгые хаһа соонь эмхитэйгээр дүүргэхэ

Гүрэндэ ороохо тушаалга болбол таряа сохилгые богонихон болзор соо дүүргэхэ ябадалһаа ехээр дулдыдаха болоно.

Энээнэй урда тээ колхозууд таряа сохилгые бүри хабар болотор унжагайруулдаг ушарнууд үзэгдэдэг байһан юм. Тиин таряа сохилго болбол түрүүшын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ мэдэхэ хэрэгтэй.

Таряа сохилгые унжагайруулга болбол таряанай гээгдэл, үрэһэнэй фонд муу таряагаар хаалга, тэжээлэй ба бусад фонднуудые байгуулгые ба мүн тэрэшэлэн колхознигуудай ажалта үдэртэ таряа хубаалгые һаатуулдаг байна. Эсэстэ, фашизмда эсэргүүсэн баатарлигаар дайлалдажа байгаа манай Улаан Армиие таряа талхаар хангаха шухала зорилготой уялгата тушаалганууд ааатуулха байна.

Мухар-Шэбэрэй, Иволгын, Заиграйн аймагуудай колхозууд болбол таряа сохилгын шухэла удхашанартай байһаниие хүсэд эйлтожо энэ хүдэлмэриие һайнаар ябуулна. Эдэ аймагууд сентябриин 25-ай байдалаар бүхы тарилгынгаа 45—50 процентые шахуу сохёод байха юм.

Мүн Закаменай, Кяхтын аймагуудай колхозууд таряа сохилгые үнгэрэгшэ жэлэйхидэ ороходоо 3—5 дахин үлүү хурдан темптэйгээр ябуулна.

Гэбэшье, таряа сохилгые бушуу түргэнөөр үнгэргэлгэ болбол гүрэндэшье, колхозуудташье тон ехэ удхашанартай гэжэ ойлгоогүй колхозууд ушөөл бии байна. Прибайкальска, Кабанска, Зэдын, Тарбагатайн аймагуудай колхозууд мүнөө хүртэр таряа сохилгые сэрэгэй гуримаар ябуулжа шадаагүй. Дээрэ зааагдаһан аймагуудай МТС-үүдэй дирекци ба газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол таряа сохилгодо тохёолдоод байһан энэ гээгдэлые дары усадхаха хэмжээнүүдые абаха. Таряа сохилгын хүдэлмэринүүдые эмхитэйтээр ба богони саг соо үнгэргэхын түлөө ажалай бүтээсые дэшэлүүлхэ, тэрээнэй эмхидхэлые зүбөөр табиха хэрэгтэй. Мүн тиихэтэй хамта, таряа сохилго дээрэ хүдэлмэриин хүсые зүбөөр хубаарилан табиха ба колхознигуудай дунда ажалай заршамые һайжаруулха шухала.

Таряа сохилгые эмхидхэхэдээ түбхын түрүүндэ ток бэлэдхэлгэ тон ехэ удхашанартай. Шэнээр түхеэрхэ тогуудай олон-үсөөниинь нютагай эрхэ байдал дээрэһээ болохо юм. Эндэ таряагаа шэрэжэ һүрилхэ, молотилкануудые дүүрэн шадалаарнь хүдэлгэхэ ушартай.

Тиихэ зуураа ажалай нэмэлтэ түлэбэри хангаха тон нарин тоо бүридхэл ябуулхын түлөө бригадануудай, звенонуудай тарилгын ургасые культура-культурааарнь, ами-аминдань һүрилхэ ябадалые хараадаа абаха хэрэгтэй.

Тиихэтэй хамта, һүрилгүүдые дүтэ дүтэ хашалдуулан һүрилжэ болохогүй, ушар юуб гэхэдэ, хэрбээ галай аюулай болсо һаань, бүгэдөөрөө шатажа болохо, зүгөөр тала дайда элбэг гээд лэ дайрадаһан тавартаа соможо болохогүй. Таряа сохилгын үедэ үлүү ехэ ажал хэгдэхэгүйгөөр, соломо, мякиные хүсэд суглуулжа абахаар таряатаа сомохо хэрэгтэй.

Галай аюулһаа хамгаалха ябадалые һайнаар эмхидхэхэ, тогуудай хажууда бочкотой уһа, эльһэ бэлэдхэхэ, ток тойруулан 1.5—2 метр ургэнтэйгөөр газарынь хахалха ёһотой.

Таряа сохилгые эрхим шанартайгаар ба богонихон болзор соо үнгэргэхын түлөө, молотилкануудые сутка соо хорин час хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Энэ зорилгоор тракторнууд һаатангүйгөөр хүдэлмэрилхэ, колхознигуудые зүбөөр хубаарилан табиха шухала.

Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Бичурын аймагуудай түрүү колхозууд болбол юрын арганууудые хэжэ, таряа сохилгодо хүдэлмэрнин хүсэнэй эрилтые бага болгоно. Молотилкаар таряа сохихотоёо хамта мүн бүхы таряагаа сэбэрлэхэ, сортировалха тушаа колхозууд нилээд ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотой. Энээндэ хэрэглэгдэхэ машина зэбсэг хүсэд бии.

МТС-үүдэй механигууд ба агрономууд болбол таряа сохихо ба сэбэрлэхэ хүдэлмэринүүдые алиболохо аргаар түргэдхэхэ тушаа хэмжээ абалга—тэдэнэрэй нангин зорилгонь болоно. Таряан ажалай саг үргэлжын бригадануудыг болбол өөрынгөө тариһан участок дээрэхи ургасые сохихо үедөө молотилкада хэрэглэгдэхэ хүдэлмэриин хүсөөр хангагдаха ёһотой. Тиихэдэ таряа сохилго, соломо ба мякина сомолго, ороохо шэрэлгэ ба бусад ажалда 30—35 хүн хэрэгтэй болодог байна. Ушар иимэһээ таряа сохилгын бүхы үе соо молотилкын хажуудa хүдэлмэрилхэ тусхай звено эмхидхэхэ зэргэтэй.

Мүн, молотилкын барабанщигта тон шадамар бэрхэ колхознигуудые табиха хэрэгтэй.

Таряа сохилгын хүдэлмэриие сэрэгэй гуримаар ябуулжа, ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ шухала. Манай шударгуу шанга хүдэлмэри, манай ажалаар суглуулагдажа абтаһан таряа талхан хадаа мэхэтэ муухай дайсаниие—германска фашизмые үй бута сохихо хүндэ сохилто болохонь лабтай.

А. ВАХРУКОВ, БМАССР-эй Наркомземэй агроном.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны: отв. и зам. редактора—3-44; секретарь—3-23; отделов партийной жизни, агитации и пропаганды—7-55; сельскохозяйственного отдела и отдела писем—5-07.

Н—3192 Типография издательства республиканских газет БМАССР.